

Správa o Spoločnom XXIII. kongrese Slovenskej hypertenziologickej spoločnosti a XII. kongrese Slovenskej lekárskej spoločnosti a reflexie o činnosti Slovenskej hypertenziologickej spoločnosti

23. – 24. apríl 2008, Žilina

Slovenská hypertenziologická spoločnosť (SHS) a Slovenská lekárska spoločnosť (SLS), v spolupráci so Slovenskou spoločnosťou všeobecného praktického lekárstva SSVPL usporiadali v dňoch 23. až 26. apríla 2008 v Žiline, v politickom, priemyselnom a kultúrnom centre severozápadného Slovenska Spoločný XXIII. kongres SHS a XII. kongres SLS ako vrcholné odborné podujatie slovenských zdravotníkov v roku 2008.

Odborným garantom a koordinátorom programu bola SHS, pretože hlavnou témou kongresu bola artériová hypertenzia (AH) – najzávažnejší rizikový faktor aterosklerózy, choroby, ktorá je spomedzi srdcových a cievnych chorôb celosvetovo na prvom mieste v príčinách smrti a morbidity. Navyše sama AH zapríčiňuje na svete ročne vyše 7 miliónov úmrtí, čo je najviac zo všetkých rizikových faktorov (na 2. mieste je fajčenie s 5 miliónmi úmrtí a na 3. mieste hypercholesterolémia s takmer 4,5 milióna úmrtí za rok). Čo sa týka celosvetovej prevalencie AH, táto sa udáva na 1 miliardu a matematický predpoklad naznačuje, že prevalencia dosiahne 1,5 miliardy v roku 2025. Organizátori kongresu voľbou témy zdôraznili nevyhnutnosť zvýšiť boj proti AH, ktorá predstavuje na Slovensku tiež nevládnutý problém nášho zdravotníctva a tak konkrétnym činom realizovať závery Európskej komisie o potrebe celospoločenskej prevencie a kontroly srdcovocievnych chorôb.

Kongres bol z rozhodnutia prezídia SLS a výboru SHS venovaný 55. výročiu začatia inštitucionálneho vzdelávania zdravotníckych pracovníkov na Slovensku. Slovenská lekárska spoločnosť takto zdôraznila úzku prepojenosť vlastných vzdelávacích aktivít s činnosťou Slovenskej zdravotníckej univerzity (SZU) a v blízkej budúcnosti aj ostatných lekárskejších fakúlt v Slovenskej republike.

Organizačný a programový výbor (SHS: prof. MUDr. I. Riečaný, CSc., prezident; prim. MUDr. P. Jonáš, viceprezident; MUDr. D. Škultétyová, PhD., vedecká sekretárka; doc. MUDr. S. Filipová, CSc., členka výboru; prim. MUDr. V. Spišák, člen výboru, zodpovedný lokálny organizátor; L. Violová, sekretárka. SLS: prof. MUDr. P. Krištúfek, CSc., prezident; PhDr. Ž. Mácová, riaditeľka sekretariátu; S. Kozáková, vedúca kongresového oddelenia. SSVPL: MUDr. P. Lipták, prezident, MUDr. Marko, vedecký sekretár) museli vynaložiť veľké úsilie, aby v priebehu polroka zvládli prípravu kongresu na požadovanej úrovni. Pri iniciatívnej a ústretovej spolupráci výboru so všetkými početnými zainteresovanými zložkami sa novou formou organizovaný kongres v predpokladanom rozsahu a časovom termíne podarilo uskutočniť.

Na kongrese, ktorý prebiehal v moderných reprezentačných priestoroch nedávno otvoreného hotela Holiday Inn, našlo do 500 účastníkov optimálne podmienky na odborné rokovanie, ako aj na spoločenské stretnutia a oddych.

Veľkou poctou pre celú lekársku verejnosť bolo, že záštitu nad kongresom prevzal najvyšší predstaviteľ nášho štátu prezident Slovenskej republiky Ivan Gašparovič. Z pozdravného myšlienkového obsažného listu pána

prezidenta, ktorého na slávnostnom oficiálnom otvorení kongresu 24. apríla dopoludnia zastupoval vedúci kancelárie prezidenta republiky akademik JUDr. Milan Čič, vyberáme: „Rád som prijal nad týmto humánnym podujatím záštitu, pretože jeho téma – artériová hypertenzia je veľmi aktuálna a závažný problém Slovenského zdravotníctva. Pred slovenským zdravotníctvom, slovenským štátom a slovenskou spoločnosťou stojí naliehavá úloha celospoločenskej prevencie a účinnej kontroly srdcových a cievnych chorôb. Som presvedčený, že aj tento spoločný kongres vedecky i prakticky prispieje k všeobecnému úsiliu: zastaviť a zmeniť nepriaznivý trend týchto chorôb... Zdravie je dôležitá osobná a spoločenská hodnota. Ovplyvňuje kvalitu života človeka aj národa. Zdravá populácia je najväčšie bohatstvo štátu... Zdravie jednotlivca bezprostredne vplyva aj na dobré hospodárske výsledky nášho štátu, sociálne zdravie, istoty a spokojný život našich spoluobčanov.

V zdravotníctve sa rokmi nahromadilo mnoho problémov. Väčšina z nich sa dá vyriešiť len v úzkej súčinnosti poskytovateľov zdravotnej starostlivosti, poisťovní a štátu. Pri dobrej informovanosti a za podpory odbornej aj laickej verejnosti. Každý človek má ústavou a zákonmi dané garancie dostatočnej zdravotnej starostlivosti na základe najnovších vedeckých poznatkov. Je to neustála výzva celému zdravotníctvu na príkladnú starostlivosť o každého, ktorý sa ocitne v situácii, že musí vyhľadať pomoc u lekára.

Želám Vám u kongresu plodné rokovanie a výsledky, ktoré sa pozitívne prejaví v praxi a na Vašej práci a podmienkach pre ňu, a tak aj na spokojnosti verejnosti s týmto Vaším ušľachtilým životným poslaním“.

Na slávnostnom otvorení sa zúčastnili a príhovory predniesli predseda Žilinského samosprávneho kraja Ing. Ján Blanár, primátor mesta Žiliny Ing. Ivan Harman, riaditeľka NsP v Žiline Ing. Daniela Bekeová, prof. MUDr. Jaroslav Blahoš, DrSc, prezident Českej lekárskej spoločnosti J. E. Purkyně. V čestnom predsedníctve kongresu tiež zasadli Ing. Mongi Msolý, generálny riaditeľ NÚSCH, Bratislava a za organizátorov prof. MUDr. Peter Krištúfek, CSc; prezident SLS; prim. MUDr. Peter Jonáš, viceprezident SHS; MUDr. Dana Škultétyová, PhD, vedecká sekretárka SHS; MUDr. Peter Lipták, prezident SSVPL; primár MUDr. Vladimír Spišák, hlavný miestny organizátor kongresu a prof. MUDr. Igor Riečaný, CSc, prezident SHS a prezident kongresu, ktorý celý program slávnostného otvorenia moderoval. Žiaľ, v čestnom predsedníctve chýbal zástupca SZU, ktorá stále reprezentuje inštitucionálne ďalšie vzdelávanie zdravotníckych pracovníkov na Slovensku, napriek tomu, že Spoločný kongres v Žiline bol najvýznamnejším domácim odborným podujatím organizovaným pri príležitosti jeho 55-ročného trvania.

V súlade s tradíciou sa pri otvorení kongresu odovzdávali pocty týchto spoločností. Čestnú cenu akademika T. R. Niederlanda, čo je najvyššia pocta SLS, udelilo prezídium SLS prof. MUDr. Ivanovi Ďurišovi, DrSc., bývalému prednostovi I. internej kliniky LFUK v Bratislave a pred-

chádzajúcemu prezidentovi Slovenskej internistickej spoločnosti a prof. MUDr. Jaroslavovi Blahošovi, DrSc.

Prof. Ďuriš, všestranne orientovaný internista, väčšinu svojej odbornej vedeckej práce venoval ochoreniam gastrointestinálneho traktu. Za významný prínos v oblasti prekanceróz žalúdka získal v roku 1978 medailu Japonskej onkologickej spoločnosti. Je držiteľom najvyšších počt SLS a jej odborných zložiek, Lekárskej fakulty UK v Bratislave a ceny Ludovíta Štúra 2. stupňa. Je riadnym alebo čestným členom viacerých domácich aj zahraničných odborných spoločností, najmä American College of Physicians, Európskej federácie internej medicíny a členom redakčných rád početných medicínskych časopisov. Vyrcholiením jeho odbornej literárnej tvorby je dvojdielna monumentálna monografia „Princípy internej medicíny“, ktorá sa zaradila medzi naše najvýznamnejšie diela medicínskej literatúry za uplynulé desaťročia.

Druhý ocenený, prof. Blahoš, je držiteľom prestížneho vyznamenania Českej lekárskej komory – Rytier Českého lekárskeho stavu. Za prioritné práce medzinárodného významu v oblasti experimentálnej a klinickej endokrinológie bol menovaný členom korešpondentom Academie National de Medecine v Paríži (ako druhý český lekár po J. E. Purkyně), ďalej je členom British Royal Society of Medicine. V rokoch 1999 – 2002 zastával funkciu prezidenta Svetovej lekárskej asociácie (WMA), kde významne prispel k prijatiu SLS do tejto najvyššej svetovej lekárskej organizácie.

Čestnú plaketu akademika T. R. Niederlanda udelilo prezídium SLS za nepretržitú dlhodobú aktivitu v jej organizačných zložkách a v prezídium SSL pri príležitosti životného jubilea prof. Igorovi Riečanskému, ktorý končí svoju funkciu vedúceho Katedry kardiológie a angiológie FZŠŠ SZU a prednostu Kardiologickej kliniky Národného ústavu srdcových a cievnych chorôb (NÚSCH). Je vedúcim pracoviska, ktorému ako prvému v Slovenskej republike udelil v marci tohto roku výbor Európskej hypertenziologickej spoločnosti (EHS) na základe dosiahnutých liečebných výsledkov a publikačných aktivít na medzinárodných fórach titul „Centrum excelencie pre hypertenziu EHS“.

Prezídium SLS udelilo ocenenie – Významná zdravotnícka udalosť roka – za rok 2007 vedeniu a pracovníkom NsP Prievidza so sídlom v Bojniciach za organizačné a odborné zvládnutie mimoriadnej situácie pri výbuchu muničného skladu v Novákoch 2. marca 2007. Cenu prevzal MUDr. Ladislav Gerlich, riaditeľ NsP, ktorý preukázal pri zabezpečovaní zdravotníckej starostlivosti vysokú profesionalitu a občiansku statočnosť.

Prezídium SLS udelilo Guothovu cenu, rezervovanú pre mladých vedeckých pracovníkov v medicínskych odboroch do 35 rokov, PhDr. Slávke Litvovej, vedúcej oddelenia epidemiológie Regionálneho úradu verejného zdravotníctva v Trenčíne a MUDr. Petrovi Valkovičovi, PhD. odbornému asistentovi II. Neurologickej kliniky LF UK a FNŠP Bratislava. PhDr. Litvová dostala cenu za aktívnu a koordinačnú činnosť ako zástupkyňa SR v medzinárodných projektoch: Improving Patient Safety in Europe; HELICS (európska surveillance nozokomiálnych nákaz); IARC (epidemiologická štúdia nádorov pankreasu). MUDr. Valkovič za hodnotnú systematickú publikačnú aktivitu – 35 vedeckých prác (mnohé v karentovaných zahraničných časopisoch).

Výbor SHS spoločnosti ocenil členov svojej odbornej spoločnosti pri príležitosti ich životných jubileí za ich odborný a organizačný prínos do rozvoja slovenskej hypertenziológie. Doc. MUDr. Anne Egnerovej, CSc, mimoriadnej profesorky (SZU Bratislava), čestnej členke SHS, nositeľke ďalších vysokých počt SLS, udelila SLS na návrh SHS Medailu založenia Spoločnosti lekársko-slovenskej pri príležitosti jej významného životného jubilea. Toto ocenenie dostala doc. Egnerová za spolubudovanie základov epidemiologického výskumu kardiovaskulárnych chorôb a ich rizikových faktorov na Slovensku a za svoje práce, ktorými dosiahla medzinárodné uznanie, za expertnú činnosť v oblasti epidemiológie neinfekčných chorôb v orgánoch Svetovej zdravotníckej organizácie. Druhým oceneným bol doc. MUDr. Marián Sninčák, mimoriadny profesor (Košice), ktorému SLS udelila na návrh SHS Striebornú medailu – Propter Merita. Dlhoročný člen výboru SHS je známy svojimi prácami z hypertenziológie. Je riaditeľom prvého domáceho centra pre hypertenziu s pôsobnosťou pre východ-

né Slovensko. Doc. Sninčák zároveň prevzal cenu SHS za najlepšiu publikáciu v roku 2006, a to za monografiu „Arteriálna hypertenzia v staršom veku“. Ďalej SHS udelila čestné členstvo svojmu vysoko aktívnemu členovi, doc. MUDr. Jánovi Gajdošíkovi, CSc., za odborný ako aj organizačný prínos do kontroly hypertenznej sféry. Štvoricu jubilantov uzavrel najmladší doc. MUDr. Ján Lietava, CSc. (II. interná klinika LFUK a FN Bratislava), ktorý v spolupráci so zahraničnými inštitúciami úspešne realizoval viaceré významné hypertenziologické epidemiologické projekty a SLS na návrh SHS mu udelila bronzovú medailu – Propter Merita.

Odovzdanie čestnej ceny akademika T. R. Niederlanda sa spája s prednáškou laureáta. V prednáške sa prof. MUDr. Ivan Ďuriš, DrSc. venoval problematike krvného tlaku (TK) a jeho zníženiu. Medzi iným uviedol, že diagnóza esenciálnej hypertenzie (H), ktorej mechanizmus vzniku a udržiavania je stále nejasný, sa robí per exclusionem, teda po vylúčení príčiny sekundárnej H. Zdôraznil význam genetických a environmentálnych vplyvov v etiológii H. Z patofyziologického aspektu možno zjednodušene povedať, že TK závisí od troch hlavných faktorov: funkcie srdca ako pumpy, od objemu cirkulujúcej krvi a od periférneho odporu. Tieto sú ovplyvnené ďalšími početnými faktormi, z ktorých podľa súčasných znalostí má najdôležitejšiu úlohu neuro-hormonálna aktivácia, predovšetkým renín-angiotenzín-aldosterónový systém a sympatikový nervový systém.

Kým nebudeme mať možnosti analyzovať genetické odchýlky a vykonávať týždenné kontinuálne monitorovanie TK, antihypertenznú liečbu „šitú na mieru“ nebude možné realizovať v plnej miere. Je veľa nezodpovedaných otázok týkajúcich sa úrovne TK, napríklad či pacientovi môžeme ponechať vyšší TK, alebo, kedy je zníženie TK nežiaduce a do akej bezpečnej hodnoty môžeme TK znižovať. S určitosťou dnes vieme, že zásah do regulačného mechanizmu TK vyvoláva následnú kontrareguláciu a správna liečba by mala tento zásah individualizovať.

Na kongrese odoznelo od stredy (23. apríla) odpoľudnia, do soboty (26. apríla) obeda, teda v priebehu plných troch dní, 113 prednášok v dvoch paralelných sekciách. Časť prednášok, z tých, ktoré neodznili na firemných sympóziách, bude publikovaná vo forme súhrnov v oficiálnom časopise Slovenskej kardiologickej spoločnosti a Slovenskej hypertenziologickej spoločnosti Kardiológia/Cardiology. Viaceré originálne oznámenia upútali, pretože priniesli nové pohľady na AH. Prof. Bartko a spol. (Ústredná vojenská nemocnica, Ružomberok) na bohatom klinickom materiáli ukázali, že antihypertenzívna liečba je bezpodmienečnou nevyhnutnosťou pre prevenciu mozgového infarktu, kognitívnych porúch z cievnych príčin u pacientov s AH, že výstup TK v akútnej fáze mozgového infarktu predstavuje kompenzačný mechanizmus zabezpečujúci protektívnu redistribúciu krvi do vitálne významných oblastí mozgu a jeho farmakologické neúmerne zníženie môže byť nebezpečné, a preto ho autori neodporúčajú.

Klinicky závažnou problematikou vplyvu AH a dyslipidémie na renálne funkcie u pacientov s metabolickým syndrómom (MS) a s ochoreniami obličiek sa zaoberali pracovníci II. internej kliniky LFUK a FNŠP, Bratislava (Hilnerová a spol., Kosmálová a spol.). Zistili, že včasné odhalenie a liečba týchto rizikových faktorov môžu významne priaznivo ovplyvniť obličkové funkcie. Bulas a spol. (I. interná klinika LFUK a FNŠP, Ústav lekárskej fyziky a biofyziky LFUK, Bratislava) porovnali echokardiografické nálezy u pacientov s AH a s MS a pacientov s H, ale bez MS. Našli u hypertenikov s MS štatisticky významne väčší diastolický rozmer ľavej komory (LK), ako u hypertenikov bez MS. Vyslovili preto zaujímavý názor, že pri porovnateľných hodnotách TK môže väčšia diastolická náplň LK spôsobiť vyššiu pracovnú záťaž LK a vyvolať skorší vznik systolickej dysfunkcie LK u pacientov s MS.

Na poruchy hemostázy, ktoré majú vplyv na zvýšenie kardiovaskulárneho rizika u pacientov s MS, poukázali Jamrišková a spol. (Jeseniová LFUK, Martin). Intervencia porúch hemostázy by sa mohla stať atraktívnym cieľom pri liečbe AH.

Význam maskovanej AH na vlastnom 300-člennom súbore ambulantne kontrolovaných hypertenikov demonštrovali Mazúr J. st. a Mazúr J. ml. (Kardiologická ambulancia Dolný Kubín). V sledovanej vzorke malo

23,3 % pacientov maskovanú AH s častejším nedostatočne kontrolovaným TK večer ako ráno. Potvrdili, že pacienti s maskovanou AH majú rovnaký rizikový profil pre kardiovaskulárne komplikácie ako chorí s nekontrolovanou AH.

Hodnotám TK u zdravých slovenských detí a adolescentov rozdelených podľa pohlavia sa venovali Čizmárová a spol., Regecová a spol. Klinickí a výskumní pracovníci na reprezentatívnej vzorke vyše 3 000 probantov z regiónov západného, stredného a východného Slovenska zistili, že normálny TK v tejto populačnej skupine treba posudzovať u oboch pohlaví podľa telesnej výšky.

Môžeme s uspokojením konštatovať, že všetky ústne prezentácie boli na veľmi dobrej tak odbornej, ako aj technicko-dokumentačnej úrovni.

Podstatná časť vystúpení sa venovala aktuálnym odporúčaniam Európskej hypertenziologickej spoločnosti a Európskej kardiologickej spoločnosti z roku 2007 „O manažmente artériovej hypertenzie“. Tieto prednášky vyčerpávajúco priblížili poslucháčom podstatné časti odporúčaní venované diagnostike, liečbe H samej, ako aj liečbe H v špeciálnych podmienkach pri kombinácii alebo komplikácii H s inými klinickými stavmi. Problematiku implementácie odporúčaní v našich domácich podmienkach možno zhrnúť takto: Pri ich použití si treba na začiatku uvedomiť, že dokument má všeobecne medicínsky charakter, že jeho úloha je edukačná, nie nariaďujúca alebo donucujúca. Manažment jednotlivých pacientov s AH, ktorí sa môžu veľmi odlišovať svojou osobnou, zdravotnou a kultúrnou charakteristikou, si vyžaduje rozhodnutia odlišujúce sa od všeobecne formulovaných rozhodnutí uvedených v odporúčaní. Každý človek je vzhľadom na reguláciu TK jedinečný a tak rôzni pacienti reagujú na rôzne antihypertenzíva rozdielne. Preto nie je možné liečiť hypertenikov iba na základe výsledkov klinických štúdií, ale je potrebný inter- a intraindividuálny prístup.

Cieľom odporúčaného manažmentu AH je zosúladiť odporúčania vypracované odborníkmi s nedostatočnou kontrolou TK v lekárskej praxi. Odporúčania sa musia stať trvalou súčasťou zdravotníckej starostlivosti na jej všetkých úrovniach, ale najmä v primárnej sfére. Pri realizovaní sa odporúčania musia prispôbiť na situácie v jednotlivých štátoch (socioekonomická, zdravotnícka, kultúrna...). Podmienky úspešného uplatnenia odporúčaní zahŕňujú: a) znalosť, pochopenie a osvojenie si odporúčaní lekármi v súčinnosti s ďalšími odborníkmi, sestrami a ostatnými zdravotníckymi pracovníkmi, b) osvojenie odporúčaní širokou laickou verejnosťou, c) podpora a účasť štátnych riadiacich a politických orgánov. Pri osvojení si odporúčaní laickou verejnosťou je rozhodujúca spolupráca lekára a pacienta, zameraná na zmenu životného štýlu. Tu je osobný rozhovor lekára s pacientom najdôležitejší; ďalej je to tvorba odporúčaní pre kontrolu H a prevenciu kardiovaskulárnych chorôb (KVCH) pre laikov; informácie musia byť prístupné a zrozumiteľné pre každého. Programy prevencie a zdravotná výchova majú byť nasmerované: a) do rodín pacientov s KVCH, b) do škôl pre nastupujúcu generáciu.

Stratégia prevencie a kontroly AH a KVCH musí byť integrálnou súčasťou politických rozhodnutí (legislatíva, programy) na všetkých úrovniach (európskej, štátnej, regionálnej, miestnej). Znamená cieľenú ovplyvnenie sociálnych a ekonomických určovateľov KVCH prostredníctvom politických nástrojov tak, aby sa dostal výskyt rizikových faktorov v populácii na priaznivejšiu úroveň, t. j. vytvoriť vhodné spoločenské prostredie na zachovanie kardiovaskulárneho zdravia a zvýšiť tým ekonomický potenciál štátu, zabezpečiť finančné krytie preventívnych programov (z existujúcich poisťovní, zdravotníckych systémov atď.). Zvýšiť motiváciu lekárov (finančná, spoločenská, morálna). Implementácia odporúčaní a úroveň efektívneho manažmentu AH má byť jedným z ukazovateľov kvalitatívnej zdravotnej starostlivosti a kritériom pri odmeňovaní.

Účastníci kongresu mali slovenský preklad odporúčaní k dispozícii buď priamo v Žiline, alebo im ho individuálne distribuovali ako osobitné supplementum časopisu Kardiológia. Na úspechu kongresu sa podstatnou mierou podieľala Spoločnosť všeobecných praktických lekárov, ktorá do programu prispela prednáškami svojich členov a workshopom (v spolupráci so SHS). Vystúpenia jej členov sa zamerali na praktické otázky manaž-

mentu H v dennej ambulantnej praxi, čo bolo podkladom pracovnej interaktívnej atmosféry kongresu.

Prednášky zahraničných hostí, popredných predstaviteľov hypertenziologických spoločností z Česka (prof. J. Widimský, jn.) Litvy (L. Riliskyte), Poľska (P. Jankowski, T. Grodzicki), Rakúska (prof. J. Slaný) a Slovenska (prof. R. Accetto) patrili k „zlatým klincom“ programu. Ich účasť v Žiline napriek súčasne prebiehajúcim významným vedeckým hypertenziologickým podujatiam v zahraničí potvrdila, že slovenská hypertenziológia a medicína si získavajú čoraz väčší medzinárodný kredit.

Hypertenzia je choroba, ktorá ovplyvňuje mnohé medicínske odbory, čo jednoznačne dokumentovali svojou aktívnou účasťou na kongrese Slovenská kardiologická spoločnosť, Slovenská internistická spoločnosť, Slovenská angiologická spoločnosť, Slovenská asociácia aterosklerózy, Slovenská epidemiologická asociácia, Spoločnosť zdravotných sestier. Všetkým patrí zaslúžené uznanie a vďaka za to, že špecifickým prístupom podloženým materiálom vlastného odboru vytvorili komplexný obraz o H v širokom spektre orgánových patologických stavov.

Odbornú náplň kongresu vhodne rozšírili a zatriktívili prednáškové bloky o manažmente v zdravotníctve a kontinuálnom medicínskom vzdelávaní (doc. Gajdošík, prof. Krištúfek), o očkovaní (blok Slovenskej epidemiologickej asociácie zameraný na neinfekčné choroby pod predsedníctvom MUDr. Z. Krištúfkovej, CSc. a doc. MUDr. M. Avdičovej, CSc.) a blok prednášok zdravotných sestier (predsedať MUDr. K. Miško a M. Mikátova Bc), ktoré presvedčili o ich stúpajúcej odbornej úrovni a poukázali na nezastupiteľnú úlohu v ošetrovateľskej starostlivosti.

V piatok, 25. apríla, v poľudňajších hodinách sa uskutočnila plenárna schôdza členov SHS. Správu o stave SHS a o činnosti jej výboru predniesol prof. Riečanský, o organizačných otázkach a príprave volieb do výboru SHS na ďalšie štvorročné funkčné obdobie predniesla MUDr. Škultétyová a správu o hospodárení podala MUDr. Pastrnáková.

Účastníci bez podstatných pripomienok schválili všetky tri správy, z ktorých hlavné body čitateľom predkladám.

Činnosť výboru, ktorý zasadal pravidelne 4 – 5-krát do roka, sa za uplynulé obdobie koncentrovala na zvyšovanie odbornej pripravenosti členov SHS, a to najmä prostredníctvom každoročného kongresu spoločnosti. Vďaka pozornosti venovanej jeho prípravám mali kongresy stúpajúcu odbornú, ale aj spoločenskú úroveň, k čomu vo veľkej miere prispeli pozvané odborné spoločnosti SLS, najmä kardiologická a internistická, a zvyšujúca sa účasť zahraničných prednášateľov popredných predstaviteľov medzinárodnej hypertenziológie. Navyše členovia SHS boli zapojení do odborných podujatí, ktoré usporiadali iné odborné spoločnosti SLS a menej do edukačných akcií firiem, ktoré vyrábajú lieky a zdravotnícke pomôcky.

Podstatne sa zintenzívnila aktivita na medzinárodnom poli: vystúpenie členov SHS na zahraničných kongresoch, predovšetkým EHS aktívna účasť na zasadaniach grémíí EHS, obsadenie vzdelávacích akcií usporadúvaných EHS: letná škola hypertenzie pre mladých hypertenziológov, kurz novosti v hypertenzii pre pokročilých. Táto aktivita neostala bez odozvy, o čom svedčí stúpajúci počet predstaviteľov hypertenziologických spoločností zo zahraničia na našich domácich kongresoch, pozvania členov k aktívnej účasti na medzinárodných odborných schôdzach. Veľkým úspechom je pridelenie organizovať letnú školu hypertenzie v Smoleniciach (zariadenie SAV) v septembri 2009 výborom EHS a predovšetkým udelenie titulu „Centrum excelentnosti pre hypertenziu EHS“ výborom EHS v marci t. r. Klinike kardiológie NÚSCH, čím sa Slovensko zaradilo do prvej skupiny európskych štátov, v ktorých takéto centrá boli ustanovené. Toto všetko svedčí, že SHS si upevňuje svoju pozíciu medzi spoločnosťami združenými v EHS. Tu sa zameriavame na nadväzovanie pracovných vzájomných kontaktov medzi geograficky nám blízkymi národnými spoločnosťami: predovšetkým s Českou HS, potom Poľskou HS, Maďarskou HS, Rakúskou HS, ďalej hypertenziologickými spoločnosťami pobaltských štátov, štátov bývalej Juhoslávie atď.

V tejto nastúpenej ceste zvyšovania odbornej úrovne slovenských hypertenziológov bude potrebné naďalej pokračovať, a to osobitne v spo-

lupráci s etablovanými farmaceutickými firmami na Slovensku. Mrzí nás, že značná účasť nimi usporiadaných domácich vzdelávacích aktivít prebieha bez prednáškovej účasti členov SHS, respektíve nie je pod gesciou SHS.

Medzi ďalšie budúce úlohy patrí:

- a) Rozširovanie členskej základne, ktorú sa podarilo asi o 10 % zväčšiť, takže dosahuje 400 členov, ale vzhľadom na závažnosť AH považujeme tento počet za nedostatočný.
- b) Zvyšovanie publikačnej aktivity členov SHS – je potrebné využívať možnosti, ktoré poskytuje časopis *Kardiológia/Cardiology*, oficiálny časopis SHS spoločný so SKS. Významným prínosom bolo rozšírenie Redakčnej rady od roku 2008 o dvoch zástupcov SHS: MUDr. P. Jonáša a MUDr. D. Škultétyovú, PhD. Takto spolu zastupujú SHS v širšej redakčnej rade šiesti naši členovia (spolu s doterajšími: prof. Balažovej, doc. Farský, doc. Filipová, prof. Riečanský).
- c) Zvyšovanie doteraz dosiahnutých hospodárskych výsledkov. Plnenie tejto existenčne dôležitej podmienky na dobré fungovanie SHS nie je možné bez kvalitnej odbornej práce. Dosiahnuté výsledky za posledné trojročné obdobie to jednoznačne potvrdzujú. Sú základom pre úspešnú činnosť v domácom a najmä zahraničnom rozsahu. Umožňujú pozvanie zahraničných odborníkov a najmä spolu sponzorovanie aktívnych vystúpení našich členov v zahraničí. Čím viac je pracovných kontaktov so zahraničím, tým úmerne stúpa aj medzinárodný kredit SHS.
- d) Usporiadanie volieb do výboru SHS na ďalšie funkčné obdobie 2008 – 2012. Volby sa uskutočnia jednokolovo podľa stanov SLS tak, aby nový výbor mohol prevziať vedenie spoločnosti v novembri t. r. O organizačnom zabezpečení volieb budú všetci členovia SHS v najbližšom čase informovaní.

Farmaceutické firmy prispeli výrazne k odbornej úrovni kongresu s deviatimi sympóziami venovanými H a sponzorovanými zo vzdelávacích firemných programov.

Všetky sympóziá mali bohatú návštevnosť pre ich vysokú odbornú a dokumentačnú úroveň. Opäť sa potvrdila známa skutočnosť, že bez mnohostrannej pomoci farmaceutických firiem a výrobcov a distribútorov zdravotníckej techniky a pomôcok by sa takéto vrcholné odborné stretnutia na zodpovedajúcej spoločenskej a kultúrnej úrovni nedali uskutočniť. Vďaka organizátorom kongresu patrí predovšetkým firme Abbott Laboratories Slovakia s. r. o, generálnemu sponzorovi a firme Servier Slovensko, spol. s. r. o, hlavnému sponzorovi podujatia a tiež ďalším firmám: Zentiva, Solvay Pharma, Bayer HealthCare, KRKA Slovensko, AstraZeneca AB, o. z., NYCOMED, s. r. o., Wörwag Pharma, Pfizer, Hartman-Rico, sanofi-aventis, Celimed, Novartis Slovakia, Merck Pharma, Richter Gedeon, Hospimed Slovakia, Egis Slovakia, Amirex, Berlin-Chemie AG, Ratiopharm Slovensko, MSD, Medochemie.

Veľké penzum práce na zabezpečení kongresu v Žiline vykonal MUDr. Vladimír Spišák, primár interného oddelenia NsP v Žiline. On a jeho spolupracovníci sa zaslúžili o bezproblémový plynulý priebeh rokovania

v priestoroch hotela Holiday Inn a o bohatý, pestrý spoločenský program, ktorý prevýšil všetky doterajšie kongresy, či už to bolo slávnostné otvorenie kongresu za prítomnosti domácich predstaviteľov politického a verejného života, festivalový koncert vážnej hudby zahraničných umelcov v Dome umenia alebo atraktívny spoločenský večer v hoteli Holiday Inn. Starostlivosť domácich usporiadateľov počas trvania kongresu o jeho účastníkov bola obdivuhodná a zaslúži si najvyššie ocenenie.

Medzi spoločenské podujatia vhodne zapadol „beh do schodov (v hoteli) s prekvapením“, ktorý zorganizoval doc. MUDr. S. Farský, člen výboru SHS. Bol ukázkou, ako možno dobrou fyzickou pripravenosťou predchádzať v každodennom živote hrozbe zvýšenia TK.

Popri kladoch treba pripomenúť aj ďalšie negatívum, s ktorým sa všetci účastníci, ale najmä organizátori stretli. Bol to nezáujem masovokomunikačných médií o najvýznamnejšie tohtoročné odborné podujatie najväčšej profesionálnej organizácie zdravotníkov Slovenska. Nezáujem prekvapil o to viac, že nad kongresom prevzal záštitu prvý občan našej republiky prezident Ivan Gašparovič. O priebehu kongresu nebola nikde ani zmienka. Takýto ignorantský postoj médií k zdravotníkom sa dá ťažko pochopiť, zaráža a neostáva nič iné, ako veriť, že nie je skutočným obrazom vzťahu našich občanov k zdravotníckym pracovníkom. Čo napokon vo svojom pozdravnom liste pekne vyjadril pán prezident. Je však zrejme, že poctivá, svedomitá starostlivosť o zdravie a boj proti celospoločensky závažným chorobám nie sú teraz atraktívnymi spravodajskými témami. Nevšímavosť médií je síce demotivujúca, ale nás nemôže a nesmie demoralizovať. Klady a úspechy práce zdravotníkov sa berú zväčša za samozrejmosť, prípadný nedostatok, neúspech bez objektívneho pátrania po príčine sa zneužíva na útoky a osočovanie.

Aj v tomto smere, t. j. v oblasti propagácie zdravotníctva, ako sa to ukázalo pri našom kongrese, musia predstavitelia rezortu, profesijné zdravotnícke organizácie postupovať v obhajovaní záujmov, cti a dobrého mena lekárov a všetkých ďalších pracovníkov zdravotníctva oveľa ofenzívnejšie ako doposiaľ.

Spoločný XXIII. kongres SHS a XII. kongres SLS sa zo všetkých stránok vydaril. Potvrdil stúpajúcu úroveň našej medicíny, ktorá sa v organizačnej štruktúre SLS v ostatnom čase úspešne rozvíja a využíva vytvorené priaznivé podmienky pre rozvoj medzinárodnej spolupráce. Spoločný kongres ukázal nové smery, dal podnety do budúcnosti pri zvyšovaní odbornej a spoločenskej úrovne podobných akcií. Kongres v Žiline položil svojim úspešným priebehom latku náročnosti vysoko a nebude vôbec pre organizátorov nasledujúceho kongresu SLS jednoduché ju dosiahnuť alebo prekonať. Je to však inšpirujúca výzva do budúcnosti.

prof. MUDr. Igor Riečanský, CSc., FESC, FASA
Slovenská zdravotnícka univerzita
Národný ústav srdcových a cievnych chorôb, Bratislava